

— **Rotem Reshef**

Breadths of Spirit

The catalog is being published
on the occasion of the exhibition

Rotem Reshef / Breadth of spirit

Artists' House, Tel Aviv
4.3.10-28.3.10

Curator: Ron Bartos

Design & Production: Nadav Shalev
Text: Ron Bartos
English Translation: Hemda Rosenbaum
Photographs: Reyan Preuss
Printing: A.R. Printing

All measurements are given in centimeters
and inches, height x width

2010 © Rotem Reshef
all rights reserved

Ron Bartos **Rivers of Looking**

I am open. The world reveals itself through me
to the traveler, and according to him is transformed,
to his eyes' rivers: the onlooker that sees,
him that gazes as he wonders, daydreams.
For each I carry a view for his liking...
(*Work on Paper 22 / Asher Reich*)¹

One would be right to regard Rotem Reshef's paintings in terms of music, which share with it a common language based in the abstract, and whose aim it is to elevate the spirit. When looking at her paintings, it is fitting to put the experience into musical terms: composition, orchestration, melody and harmony, crescendo, counterpoint and appassionato. With them we shall enter the world of this infinite painting, which lends itself to us as a catalyst for arriving at a sublime sensation. Reshef's paintings ask of us to view them from a certain distance, and in the right moment to reach closer and look at them as though face-to-face. We must step back to absorb their sizable format and perceive their compositional features, the key areas, dynamics, and inter-relationships, as well as to experience those impressive, joyful bursts of color. After a while, we shall step nearer to them as though for an intimate encounter, in order to familiarize ourselves with the nuances imbedded within – the shimmering color transparencies,

color venules and edges, and the ponds of light – and above all, to immerse ourselves in the space of the abstract painting.

“Confusion is chaotic only when it can give rise to a new world”² writes Friedrich Schlegel on the genesis of an independent and complex world as the outcome of a spontaneous chaos. A universe is one such possible outcome, as Schlegel here suggests, but another, no less likely, is the arousal of feeling vis-à-vis such intriguing, unempirical and curious element, which captivates us by the might inherent in it – and this precisely is Reshef’s reaction. The painter creates chaotic systems (albeit not entirely, as they possess rules and a logic of their own) that initiate the route of the viewer, who in turn evolves to infuse them with his own experience – as described in Asher Reich’s poem at the head of this essay, wherein the painting seems to address the viewer: “I am open. [...] For each I carry a view for his liking.”

In his Critique of Judgment Immanuel Kant discusses the meaning of the sublime. Peter Sedgwick explains that “[...] the sublime moment of cognition is one in which an object is presented to the mind which, in turn, can comprehend it only in terms of an absolute magnitude which itself defies conceptualization. [...] As such, the sublime moment is one which involves the aesthetic rather than cognitive/empirical capacities of the human mind: it embodies a feeling.”³ And in Kant’s words: “[...] the sublime must not be sought in things of nature, but must be sought

solely in our ideas.”⁴ Reshef finds the abstract in the figure of the invisible nature, that which has no concrete signified, and which seeks to carry the eyes of the viewer inwards and above, not beyond the painting but beyond himself, just as the sublimative sensation is capable of. Reshef forms semi-natural compositions so as to start the course of sublimation, a step aptly described by Schlegel: “Beautiful is what reminds us of nature and thereby stimulates a sense of the infinite fullness of life. Nature is organic, and whatever is most sublimely beautiful is therefore always vegetal.”⁵ Hence Reshef’s paintings aim at the eternal and infinite. The artist refrains from paint drippings and overly-loaded brush strokes since these are not part of her artistic language, but also because her painting would like to shake off any concreteness and materiality, preferring to display transparency and homogenic textures in their stead.⁶ These paintings produce an immaterial visibility which immerses the viewer in “all over” compositions, like environments that draw the viewer into an aesthetic and emotional experience. By entering these environments he is admitted into a painterly space whose laws are given to Reshef’s whims and actions on the canvas, the very actions that gradually turn it into the scene of painting. Recognizing in it the scene of painting, we acknowledge the painting’s subjectivity and intuition, and how it embodies the course of a creative action that becomes, through its manifestation of intuitive motion, an artifact. The finished painting, marked by the medium’s motions, acts as an aperture for the viewer to glimpse through and reconstruct the artist’s spiritual gestures.⁷

From the inside and out I am transparent
and opaque too, I am hidden
and bare. A marvel for your eyes.
All in the eye of the beholder.⁸

¹ Asher Reich, *Works on Paper*, Zmora Bitan, 1988, p. 56 (in Hebrew).

² Friedrich Schlegel, *Philosophical Fragments*, University of Minnesota Press, 1991, Fragment 71, p. 100.

³ Andrew Edgar & Peter Sedgwick (eds.), *Cultural Theory: The Key Concepts*, Routledge, 2002, p. 344-345.

⁴ Immanuel Kant, *Critique of Judgment*, Hackett Publishing Co., 1987, qtd. in: Andrew Edgar & Peter Sedgwick (eds.), *Ibid.*

⁵ Friedrich Schlegel, *Ibid.* Fragment 86, p. 101.

⁶ For a wonderful description of Reshef's painting process see: Joshua Simon, "The Desire to See: The Paintings of Rotem Reshef", in *Rotem Reshef – Orange Sunset* (catalogue), The Heder Gallery, 2009.

⁷ This idea is based on Benedetto Croce and R.G. Collingwood's theory of artistic expression, as formulated in their aesthetic writings. The height of the theory is found in the abstract expressionism of the New York school, where art is perceived as intuition.

⁸ Asher Reich, *Ibid.*

Untitled
79 × 102 in | 200 × 260 cm
Acrylic on canvas | 2010

One Chilly Morning
68 × 80 in | 173 × 203 cm
Acrylic on canvas | 2008

Celestial Bow
71 × 79 in | 180 × 200 cm
Acrylic on canvas | 2009

Shine
79 × 102 in | 200 × 260 cm
Acrylic on canvas | 2010

Reef
77 × 110 in | 195 × 280 cm
Acrylic on canvas | 2010

ריף
195×280 ס"מ | 77×110 אינצ'
אקריליק על בד | 2010

ווהר
200×260 ס"מ | 79×102 אינצ'
אקריליק על בד | 2010

קשת שמיימית
180×200 ס"מ | 71×79 אינצ'
אקריליק על בד | 2009

בוקר צונן אחד
173×203 ס"מ | 68×80 אינצ'
אקריליק על בד | 2008

ללא כותרת
200×260 ס"מ | 79×102 אינצ'
אקריליק על בד | 2010

⁷ בסיס רעיון זה בתורת האקספרסיה כפי שנוסחה בכתבים האסתטיים של בנדטו קרוצ'ה (Croce) ור. ג'. קולינגווד (Collingwood). את שיאה של תיאוריה זו מציין האקספרסיוניזם המופשט של אסכולת ניו-יורק, ובה נתפסת האמנות כאינטואיציה.

⁸ אשר רייך, שם.

לחלל ציורי שחוקיו נתונים לגחמותיה של רשף ולפעולותיה על פני הבד, ההופכות אותו אט אט לזירת ההתרחשות של הציור. בהכירנו את הציור כזירת התרחשות אנו מכירים בציור שהינו סובייקטיבי ואינטואיטיבי, ציור הטומן בחובו את מהלכי הפעולה היצירתית, זו שמחצינה את התנועה האינטואיטיבית לכדי אובייקט אמנותי. הציור המוגמר, שניכרות בו התנועות המדיומליות, מתפקד כצוהר דרכו משחזור המתבונן את תנועות הרוח של האמנית.⁷

מִבְּפָנַי וּמִבְּחוּץ אֲנִי שֶׁקוּף
וְאֵטוֹם בְּזִמְנֵי אֲנִי נִסְתָּר וְגָלוּי.
הַנְּנִי הַדָּוֶת עֵינַיִךְ.
הַכֵּל תְּלוּי בְּעֵינָיו שֶׁל הַמֵּתְבוֹנֵן.⁸

¹ אשר רייך, "עבודה על נייר 22", עבודות על נייר, זמורה ביתן, 1988, עמ' 56.

² פרידריך שלגל, פראגמנטיים, הקיבוץ המאוחד, 1982, פראגמנט 71, עמ' 48.

³ אנדרו אדגר, פיטר סדג'וויק (עורכים), לקסיקון לתיאוריה של התרבות, רסלינג, 2007, עמ' 249-250.

⁴ עמנואל קאנט, ביקורת כוח השיפוט, מוסד ביאליק, 1960, מצוטט בתוך: אנדרו אדגר, פיטר סדג'וויק (עורכים), שם.

⁵ פרידריך שלגל, שם, פראגמנט 86, עמ' 49.

⁶ לתיאור תהליך הציור של רשף ראו: יהושע סימון, "התשוקה לראייה: על ציוריה של רתם רשף", רתם רשף – כתום היום (קטלוג), גלריה החדר, 2009.

מאותו תוהו, כפי שמציע שלגל, אך באותה המידה עשוי להתעורר רגש נוכח אותו גורם מסקרן, לא־אמפירי ובלתי מוכר, השוכה את רוחנו בעוצמה הטמונה בו מעצם היותו כזה – וזו תגובתה של רשף. הציירת בוראת מערכות כאוטיות (לא לגמרי, כי יש בהן היגיון וחוקיות פנימית) אשר מתוכן מתחיל תהליכו של הצופה להתפתח ולתוכן יוצק הוא את חוויתו כמתואר בשירו של אשר רייך הפותח רשימה זו, ובו הציור כמו מדבר אל הצופה: "אני פתוח [...] לכל אחד יש בי נוף הראוי לצרכיו".

בספרו "ביקורת כוח השיפוט" עורך קאנט דיון במשמעות הנשגב. פיטר סדג'וויק מסביר כי "המומנט הנשגב של ההכרה הוא זה שבו אובייקט מוצג בפני הנפש, אשר יכולה, מצדה, להבינו רק כגודל חסר שיעור, הדוחה בעצמו כל מושג [...]". ככזה המומנט הנשגב אינו כרוך בכשרים הקוגניטיביים/האמפיריים של הנפש האנושית, אלא בכשרים האסתטיים: הוא מגלם רגש.³ ובמילותיו של קאנט עצמו: "[...] הנשגב אינו שרוי בדברים שבטבע, אלא רק באידאות שלנו".⁴ רשף מוצאת את המופשט בתצורת הטבע הבלתי־נראה, זה החסר כל מסומן גשמי והמבקש לשאת את עיני הצופה פנימה ומעלה, לא אל מעבר לציור אלא אל מעבר לעצמו, כפי שתחושת הנשגב יודעת לעורר בנו. רשף משתמשת במחברים טבעיים למחצה על־מנת להתניע את תהליך הסובלימציה, מהלך ששלגל היטיב לתארו כך: "מה שמזכיר לנו את הטבע ומשום כך מעורר את תחושת החיים בשפעם האינסופי הוא יפה. הטבע הוא אורגני, ומכאן שהיופי העליון הוא נצחי ותמיד נֶגְטִיבִילִי (צמחי)";⁵ ציוריה של רשף שואפים אם כן אל הנצחי והאינסופי. האמנית נוהרת מנזילות צבע ומהנחות מכחול דשנות מפני שאינן חלק משפתה, אך גם על שום שציורה רוצה להתנער מכל גשמיות וחומריות, ומעדיף להנכיח את שקיפותו ואת מרקמיו ההומוגניים.⁶ ציורים אלה מייצרים אותה נראות אל־חומרית שמטמיעה את הצופה בקומפוזיציות "עוטפות־כל" (all over), קומפוזיציות שאינן אלא סביבות שהוא נקרא בהן לחוויה אסתטית ורגשית. בהיכנסו לסביבות אלו נכנס הצופה

רון ברטוש מעינות הסתכלות

אני פתוח. העולם המתגלה דרכי
לנוסע, משתנה על-פי ראות עיניו
ומעינות הסתכלותו: המביט, הרוֹאֶה,
המתבונן, ההוֹזֵה, החולם בקייץ.
לכל אחד יש בי נוף הראוי לצרכיו...
["עבודה על נייר 22", אשר רייד]¹

נכון להתייחס לציור של רתם רשף במונחים של מוזיקה, אשר חולקים איתו שפה משותפת שבסיסה מופשטת ושאיפתה לרומם את הרוח. כאשר אנו מתבוננים בציוריה, נתבקש להלחין את החוויה באמצעות מונחים כמו קומפוזיציה (הלחנה), תזמור, מלודיה והרמוניה, קרשנדרו, קונטרה-פונקט ואֶפְסִיוֹנְטוֹ (נגינה בתשוקה). בעזרתם נפסע אל תוך עולמו של ציור אינסופי זה, המתגלה כנֶרֶז בבואנו למצוא את תחושת ההשגבה. ציוריה של רשף דורשים להתבונן בהם ממרחק-מה, וברגע המתאים להתקרב אליהם קרבת פנים-אל-פנים. עלינו להתרחק על-מנת שנוכל להכיל את הפורמט הגדול ולהכיר את אופי הקומפוזיציה, נקודות המפתח שבה, הדינמיקה ומערכות היחסים המתקיימות בתוכה, וכדי שנוכל לחוות את ההתפרצויות המרשימות שכל-כולן חדות הצבע. כעבור כמה רגעים נתקרב אל הציור עד כדי מפגש אינטימי, וזאת בשביל להכיר את הניואנסים שהוא טומן בתוכו – את שקיפויות הצבע, ריצוד הכתמים ושוליהם, נימי הצבעים, שלוליות האור – ומעל הכל כדי להיטמע בחלל הציור המופשט.

"תוהו אינו אלא אותו סבך ממנו עשוי לקום יקום"² כותב פרידריך שלגל על האפשרות לבריאה של עולם עצמאי ומורכב מתוך תוהו כאוטי וספונטני. יקום הוא שעשוי להתפתח

הקטלוג רואה אור לרגל התערוכה
רתם רשף | מרחבי רוח

בית האמנים, תל אביב
28.3.10 – 4.3.10

אוצר: רון ברטוש

עיצוב והפקה: נדב שלו
טקסט: רון ברטוש
תרגום: חמדה רוזנבאום
צילום: ריאן פרויס
הדפסה וכריכה: ע.ר. הדפסות

כל המידות נתונות בסנטימטרים
ובאינצ'ים, גובה × רוחב

© 2010 כל הזכויות שמורות לאמנית
נדפס בישראל, תש"ן / 2010

רתם רשף —

מרחבי רוח